

Dàn ý nghị luận xã hội về câu tục ngữ: Tiên học lễ Hậu học văn chi tiết nhất

Mở bài

Giới thiệu vấn đề cần nghị luận: Câu tục ngữ: Tiên học lễ Hậu học văn. (Học sinh lựa chọn cách dẫn mở bài trực tiếp hoặc gián tiếp tùy thuộc vào năng lực của mình).

Thân bài

a. Giải thích

- “Tiên học lễ”: Con người trước hết phải rèn luyện, trau dồi lễ nghĩa, đạo đức, nhân cách bản thân ta phải tự hướng ta về những truyền thống đạo đức vốn có từ lâu đời của dân tộc.
- “hậu học văn”: con người cũng cần phải rèn luyện kiến thức, trình độ chuyên môn cao, nắm vững khoa học kỹ thuật hiện đại.

→ Mỗi chúng ta muốn trở thành người có ích cho xã hội cần phải rèn luyện cả đức lẫn tài, phải có nhân cách cao thượng, có tâm hồn trong sáng và có sự hiểu biết rộng rãi.

b. Phân tích

- Mỗi con người cần rèn luyện cho mình một đạo đức tốt, một phẩm chất tốt, luôn đối xử đúng mực và giúp đỡ, chan hòa với người xung quanh ta sẽ được mọi người yêu quý, kính trọng và cuộc sống sẽ vui vẻ hơn.
- Khi chúng ta có kiến thức tốt thì sẽ làm tốt công việc của bản thân và sẽ tiến gần hơn đến thành công, giúp ích cho xã hội.
- Nếu con người vừa có tâm lòng nhân hậu, phẩm chất tốt và có kiến thức, kỹ năng thì sẽ giúp ích rất nhiều cho xã hội và sớm muộn cũng đạt đến đỉnh vinh quang, được người đời kính nể và học tập.

c. Chứng minh

Học sinh tự lấy dẫn chứng là tấm gương có cả tài và đức để minh họa cho bài làm của mình.

Lưu ý: Dẫn chứng phải nổi bật, tiêu biểu, xác thực được nhiều người biết đến.

d. Phản biện

- Trong xã hội có nhiều người có đạo đức không tốt, đi ngược với tiêu chuẩn của xã hội, làm những việc xấu xa gây ảnh hưởng nặng nề đến xã hội. Có những người không chịu trau dồi kiến thức mà lười biếng, dựa dẫm vào người khác. → những người này đáng bị xã hội lên án và phê phán.
- Có tài mà không có đức thì là người vô dụng, có đức mà không có tài làm việc gì cũng khó.

Kết bài

Khái quát lại vấn đề nghị luận: “tiên học lễ, hậu học văn” đồng thời rút ra bài học và liên hệ bản thân.

Các bài văn mẫu 10 nghị luận xã hội về câu tục ngữ “Tiên học lễ Hậu học văn” hay nhất

Tuyển chọn các bài làm văn mẫu nghị luận xã hội về câu tục ngữ “Tiên học lễ Hậu học văn” ý nghĩa, sâu sắc nhất làm tài liệu tham khảo cho các em học sinh chuẩn bị tốt cho bài kiểm tra sắp tới tại đây:

Nghị luận xã hội về câu tục ngữ “Tiên học lễ Hậu học văn” lớp 10 ý nghĩa nhất mẫu 1

Học tập là quá trình bền bỉ và lâu dài của con người. Mỗi chúng ta nếu không học tập sẽ không trở thành người có ích cho xã hội. Học tập đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong cuộc sống. Để răn dạy con người về tầm quan trọng của việc học tập kiến thức cũng như học cách làm người, ông cha ta đã có câu: “Tiên học lễ, hậu học văn”.

“Tiên học lễ” là việc con người trước hết phải rèn luyện, trau dồi lễ nghĩa, đạo đức, nhân cách bản thân ta phải tự hướng ta về những truyền thống đạo đức vốn có từ lâu đời của dân tộc. “Hậu học văn” là việc con người cũng cần phải rèn luyện kiến thức, trình độ chuyên môn cao, nắm vững khoa học kỹ thuật hiện đại. Ý kiến khuyên nhủ con người rằng: mỗi chúng ta muốn trở thành người có ích cho xã hội cần phải rèn luyện cả đức lẫn tài, phải có nhân cách cao thượng, có tâm hồn trong sáng và có sự hiểu biết rộng rãi.

Học tập là việc cả đời của mỗi người, chúng ta không chỉ học kiến thức trong sách vở mà còn phải học cách làm người, trau dồi cho mình một nhân phẩm tốt để trở thành người có ích. Mỗi con người cần rèn luyện cho mình một đạo đức tốt, luôn đối xử đúng mực và giúp đỡ, chan hòa với người xung quanh sẽ được mọi người yêu quý, kính trọng và cuộc sống sẽ vui vẻ hơn. Ngoài việc có một đạo đức tốt, chúng ta cần có kiến thức vững vàng, khi chúng ta có kiến thức tốt thì sẽ làm tốt

công việc của bản thân và sẽ tiến gần hơn đến thành công, giúp ích cho xã hội. Nếu con người vừa có tấm lòng nhân hậu, phẩm chất tốt và có kiến thức, kỹ năng thì sẽ giúp ích rất nhiều cho xã hội và sớm muộn cũng đạt đến đỉnh vinh quang, được người đời kính nể và học tập.

Tuy nhiên, trong xã hội hiện nay vẫn còn có nhiều người có đạo đức không tốt, đi ngược với tiêu chuẩn của xã hội, làm những việc xấu xa gây ảnh hưởng nặng nề đến xã hội. Lại có những người không chịu trau dồi kiến thức mà lười biếng, dựa dẫm vào người khác,... những người này đáng bị xã hội lên án và phê phán.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nói: “Có tài mà không có đức thì là người vô dụng, có đức mà không có tài làm việc gì cũng khó”. Câu nói này hoàn toàn đúng đắn. Mỗi con người chỉ được sống một lần duy nhất, hãy trở thành một con người vừa có tài lại vừa có đức, xứng đáng là một công dân có ích cho đất nước.

Văn mẫu lớp 10 nghị luận xã hội về câu tục ngữ: Tiên học lễ, Hậu học văn mẫu 2

Xã hội ta từ trước đến nay luôn coi trọng đạo đức của con người. Người có tài và được coi trọng phải luôn đi liền với đạo đức tốt. Hiểu rõ tầm quan trọng của đạo đức tục ngữ có câu: "Tiên học lễ, hậu học văn."

Trước tiên, ông cha ta muốn khuyên con cháu đời sau phải rèn luyện, trau dồi lễ nghĩa, đạo đức, nhân cách bản thân ta phải tự hướng ta về những truyền thống đạo đức vốn có từ lâu đời của dân tộc. Muốn trở thành một con người toàn diện, ngoài việc có nhân cách tốt, ta còn phải có trình độ chuyên môn cao, nắm vững khoa học kỹ thuật hiện đại. Vì vậy mỗi chúng ta muốn trở thành người có ích cho xã hội cần phải rèn luyện cả đức lẫn tài, phải có nhân cách cao thượng, có tâm hồn trong sáng và có sự hiểu biết rộng rãi.

Người học sinh ngoài học ở sách vở, phải biết tự học tập kiến thức và rèn luyện đạo đức ngoài cuộc sống, phải biết biến những kiến thức của thầy cô truyền đạt cho mình thành những kiến thức của bản thân để sử dụng và phát huy chính những kiến thức đó sẽ giúp ta rất nhiều trong cuộc sống khi ta tiếp xúc với xã hội.

Lễ nghĩa là một trong những truyền thống quan trọng trong xã hội Việt Nam. Điều đó sẽ giúp con người tạo mối quan hệ tốt với bạn bè, hàng xóm, đem lại một niềm tự hào cho gia đình, được mọi người yêu thương, quý mến, coi trọng. Ngoài ra, tạo được uy tín trong công việc, sự nghiệp thành đạt. Hơn thế nữa, khi có ý thức thì con người sẽ biết sắp xếp, tổ chức việc học, việc làm một cách khoa học, từ đó, công việc của họ luôn được hoàn thành, có hiệu quả, cuộc sống sẽ trở nên nề nếp và thanh thản hơn. Xin lấy ví dụ từ giáo sư Ngô Bảo Châu, sinh ra trong hoàn cảnh

đất nước khó khăn, nhờ được giáo dục ý thức từ nhỏ, nên ông đã có thái độ nghiêm túc trong việc học, cùng với sự cố gắng, ông đã thành công ngoài mong đợi. Vậy là đối với một con người, một nền tảng nhân cách tốt sẽ giúp họ có một tiền đồ tươi sáng, thành đạt.

Đạo đức luôn là yếu tố nhân cách cơ bản của con người. Phẩm chất đạo đức là hướng phấn đấu của con người từ nhỏ đến lớn, từ xưa đến nay khi mới chào đời đến khi bập bẹ những tiếng nói đầu tiên, những bước đi chập chững đầu đời thì con người đã được ông bà dạy dỗ bao lời nói hay, bao cử chỉ đẹp. Đó chính là tiếng chào hỏi, tiếng dạ thưa đối với người lớn tuổi. Đó chính là những cử chỉ nhường nhịn, hành động bày tỏ tình cảm yêu thương đối với các em nhỏ. Đó chính là lễ mà con người đã được học từ khi chưa bước vào nhà trường, nhân phẩm của một con người đã được học từ khi chưa bước vào nhà trường, chưa bắt đầu học văn. Phẩm chất đạo đức chính là thước đo giá trị, nhân phẩm của một con người nếu pháp luật là nền tảng kỉ cương của xã hội thì lễ giáo chính là nền tảng vững chắc của môi trường sư phạm. Tôn trọng pháp luật là thước đo một xã hội công bằng văn minh, tôn trọng lễ giáo trong nhà trường là nền tảng đạo đức của người học sinh, là bệ phóng cho tài năng phát triển cao hơn, bay xa hơn. Con người tốt luôn chú trọng đến việc rèn luyện nhân cách cá nhân. một khi đã trở nên người có phẩm chất, biết tôn trọng giá trị đạo đức thì con người sẽ đem lại những kiến thức, tri thức của mình công hiến cho xã hội, góp phần xây dựng một xã hội ngày càng phát triển vững mạnh. Làm được điều đó thì mối tương quan giữa con người và xã hội mới ngày một thân ái, ngày càng gắn bó chặt chẽ với nhau. Trong xã hội, cuộc sống, con người có thể hạn chế về mặt kiến thức nhưng có phẩm chất đạo đức tốt, biết cách cư xử hòa nhã, thủy chung đối với mọi người xung quanh thì vẫn được mọi người yêu mến, xã hội trọng dụng. Một người học sinh chỉ học khá nhưng lại vui vẻ, đối xử tốt với bạn bè, thì vẫn được bạn bè yêu mến, tôn trọng. Nhưng ngược lại, một học sinh giỏi luôn đứng đầu lớp lại tỏ thái độ ta đây hồng hách, khinh người thì bạn bè sẽ ngày càng xa lánh, không yêu mến, giúp đỡ. Lễ, hiếu chính là nền tảng, là mục tiêu đề hướng tài năng của một cá nhân nào đó vào mục đích cao cả, tốt đẹp. Lễ là gốc, văn là ngọn. Nếu gốc không chắc thì làm sao cành lá có thể phát triển tốt tươi. Lễ là nền, văn là nhà. Nếu nền không vững chắc thì làm sao nhà có thể đứng vững được. Con người trong xã hội nếu không có lễ, biết lễ thì làm sao có thể là một xã hội trong sáng, văn minh được. Lúc ấy tự con người sẽ bị xã hội đào thải. Vì vậy người học sinh phải rèn luyện nhân cách và tài năng để sau này trở thành một công dân tốt trong xã hội. Tiên học lễ, hậu học văn cũng có nghĩa là tôn trọng đạo mỗi người trong tập thể học sinh phải nhận thức sâu sắc điều này. Nhất tự vi sư, bán tự vi sư có Trọng thầy mới được làm thầy.

Ý nghĩa của câu tục ngữ cần được phát huy tác dụng triệt để. Trong nhà trường và xã hội ngày nay, cái xấu đang phát triển, đang có chiều hướng lấn át cái tốt vì chữ

lễ chưa được coi trọng. Ngày nay điều đáng sợ là lòng tôn kính thầy cô đã có những biểu hiện xấu. Trong trường, người học trò lại dám đứng ngang nhiên cãi lời thầy cô, dám làm những điều hạ thấp nhân cách của người thầy như báo chí đã phê phán. Thử hỏi có xã hội nào, đất nước nào trên thế giới này lại không xem đạo đức, lễ giáo là nền tảng giá trị.

Ta cần phải ra sức chống lại và loại trừ những cái xấu đang phát triển. Đó chính là những sách báo, phim ảnh xấu xa đang len lỏi dần để đầu độc những tư tưởng vốn trong sáng của người học trò tạo ra khuynh hướng bạo lực đối với thầy cô. Chúng ta cần phê phán nghiêm khắc đối với các học sinh này.

Các biện pháp củng cố lễ nghĩa ở học sinh trong nhà trường của ngành giáo dục đang rất cần phát triển và duy trì để trường ra trường, trò ra trò, thầy ra thầy cho dù xã hội có phát triển đến đâu, nền khoa học kỹ thuật có tiến bộ cách mấy thì đạo đức vẫn là cơ sở để phát triển tài năng, xây dựng xã hội văn minh, giàu đẹp. Ta cần học cả lễ lẫn văn. Lễ được hiểu là đức, văn là tài, lễ là cơ sở cho văn phát triển, văn tác động giúp lễ vững bền.

Nếu chỉ học một thứ ta sẽ không làm nên được việc như Bác Hồ đã nói: Có tài mà không có đức là người vô dụng, có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó. Thực tế cuộc sống đã chứng minh điều đó. Trong một xí nghiệp, vị giám đốc là một người có nhân cách tốt, hòa nhã, cư xử tốt với mọi người trong xí nghiệp nên ai ai cũng yêu mến, cũng hết lòng làm việc. Nhưng vị giám đốc này không có trình độ chuyên môn, hiểu lơ mơ về khoa học kỹ thuật hiện đại thì vẫn không đưa xí nghiệp đó tiến lên ngày càng phát triển. Ngược lại vị giám đốc đó là một người học cao, có năng lực làm việc, có tài lãnh đạo nhưng kiêu căng, đối xử không tốt với nhân viên nên không được công nhân tận tâm làm việc thì vẫn không đưa xí nghiệp đó tiến lên được. Việc học lễ là việc cả đời người nên ta phải xác định được nơi học lễ.

Ta học lễ ở mọi nơi, mọi lúc, ở những lời nói hay, cử chỉ đẹp, ở những truyền thống, ở những chuẩn mực đạo đức tốt đẹp của dân tộc, trọng thầy, mến bạn, hiếu nghĩa với cha mẹ, cư xử hòa nhã, lễ phép với mọi người xung quanh. Việc rèn luyện lễ của học sinh không chỉ là bổn phận, trách nhiệm của nhà trường mà còn là trách nhiệm của gia đình và toàn xã hội. Vì sự hình thành tài năng, nhân cách của con người không những chịu ảnh hưởng của nhà trường, thầy cô, mà còn chịu sự chi phối của cha mẹ, anh em, gia đình, bạn bè. Người rèn luyện lễ nghĩa từ nhỏ tới lớn khi còn là học sinh ta ra sức cố gắng ôn luyện, trau dồi lễ nghĩa, tài năng thì sau này khi lớn lên, ra đời tương lai mới mở rộng, tràn đầy hy vọng. Không có con đường rộng mở cho những ai lẩn tránh đấu tranh (Lỗ Tấn). Một thái độ, một hành vi trái đạo lý, trái với truyền thống tốt đẹp của tổ tiên dù nhỏ cũng hết sức tránh.

Lời răn dạy mà cha ông để lại có ý nghĩa thật sâu sắc. Nếu mỗi chúng ta đều có ý thức rèn luyện đạo đức và trí tuệ thì xã hội thật tốt đẹp và đáng sống biết bao. Đất nước ta sẽ nhanh chóng trở thành đất nước văn minh giàu đẹp, con người sẽ không phải lo sợ có kẻ xấu hại mình, người khó khăn sẽ được giúp đỡ kịp thời.

Nghị luận xã hội về câu tục ngữ: Tiên học lễ Hậu học văn Ngữ Văn 10 hay nhất mẫu 3

Trong cuộc sống, trên hết của cải, tiền bạc, con người ta trân trọng nhất thái độ ứng xử giữa người với nhau. Chính vì lẽ đấy, dân gian ta có câu: “Tiên học lễ, hậu học văn”.

Trong câu nói đó, “tiên học lễ” nghĩa là con người trước hết phải có một phẩm chất đạo đức tốt, phải học được những thái độ ứng xử phù hợp với lễ thói xã hội, sau đó, khi đã có được một nhân cách hoàn thiện thì mới bắt đầu học đến những bộ môn khoa học khác, đấy là “hậu học văn”. Tóm lại, câu nói của người xưa muốn truyền dạy cho thế hệ chúng ta rằng làm người trước tiên phải biết lễ nghĩa, đạo đức từ đó mới tạo nên một nền tảng tốt để học tập để đạt được. Một con người nhận thức được những điều đó thì sẽ biết kính trên nhường dưới, biết “cảm ơn”, “xin lỗi” đúng lúc, biết phân biệt phải trái để có những hành động đúng mực đối với mọi người, hơn nữa, khi đã được dạy dỗ thì người đó sẽ biết suy nghĩ để làm việc, học tập nghiêm túc, chăm chỉ, không phụ lòng những người đã tin tưởng mình. Đấy là những thể hiện của một con người đã học được chữ “lễ” và chữ “nghĩa”.

Lễ nghĩa là một trong những truyền thống quan trọng trong xã hội Việt Nam. Điều đó sẽ giúp con người tạo mối quan hệ tốt với bạn bè, hàng xóm, đem lại một niềm tự hào cho gia đình, được mọi người yêu thương, quý mến, coi trọng. Ngoài ra, tạo được uy tín trong công việc, sự nghiệp thành đạt. Hơn thế nữa, khi có ý thức thì con người sẽ biết sắp xếp, tổ chức việc học, việc làm một cách khoa học, từ đó, công việc của họ luôn được hoàn thành, có hiệu quả, cuộc sống sẽ trở nên nề nếp và thanh thản hơn. Xin lấy ví dụ từ giáo sư Ngô Bảo Châu, sinh ra trong hoàn cảnh đất nước khó khăn, nhờ được giáo dục ý thức từ nhỏ, nên ông đã có thái độ nghiêm túc trong việc học, cùng với sự cố gắng, ông đã thành công ngoài mong đợi. Vậy là đối với một con người, một nền tảng nhân cách tốt sẽ giúp họ có một tiền đề tươi sáng, thành đạt.

Thế nhưng, khi không cư xử lễ độ trong cuộc sống, chỉ “học văn” mà không “học lễ” thì học tập họ có thể làm tốt, nhưng họ không tạo được mối quan hệ tốt với bạn bè, không biết cư xử phải phép với mọi người thì họ sẽ không nhận được sự yêu mến, đồng cảm của những người xung quanh. Từ đó, cuộc sống của họ sẽ bị cô

lập, xa lánh, không có niềm vui và chia sẻ. Chưa hết, khi không có sự hợp tác, giúp đỡ, tinh thần không được tinh táo, thoải mái thì công việc lại càng gặp nhiều khó khăn, dễ bị phân tâm, khó đạt được hiệu quả như mong muốn. Như Hồ Chủ tịch đã nói: “Người có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó, người có tài mà không có đức thì không dùng được”. Ngoài ra, cuộc sống vẫn còn những kẻ đạo đức giả, cố tỏ ra lễ phép, có tài nhưng sau lưng luôn phá ngầm, gây khó cho người khác, vừa không có đức mà lại không có tài, thật đáng lên án. Tóm lại, nhân cách không tốt thì chỉ kéo theo những hậu quả xấu, những điều không mong muốn.

Vì những lẽ đó, trẻ em từ nhỏ nên được giáo dục từ gia đình và nhà trường, nên được rèn luyện một nếp sống, một nền tảng đạo đức bởi “cây non dễ uốn”. Còn những người trẻ, đã trưởng thành thì nên học tập những kỹ năng sống cần thiết như hoạt động nhóm, giao tiếp xã hội, nói trước đám đông. Quả thật, con người ta cần có một thái độ sống tích cực thì mới mong đạt được thành công trong mọi việc.

Người xưa thật đúng đắn khi cho rằng có “học lễ”, có đạo đức thì sau đó con người ta mới “học văn” mới có thể giúp ích cho xã hội được. Để thay lời kết, xin trích dẫn câu nói: “Học để làm người, học để làm việc”.

Bài văn mẫu lớp 10 nghị luận xã hội về câu tục ngữ: Tiên học lễ Hậu học văn mẫu 4

Tiên Học Lễ, Hậu Học Văn

Sáu chữ trên không có xa lạ gì với người Việt chúng ta. Chúng đã biến thành những khẩu hiệu nằm trên đầu môi ngọn lưỡi của các nhà sư phạm, của các bậc phụ huynh, của nhiều vị "dân chi phụ mẫu", và đôi khi cũng là chính sách của nhà nước nữa. Chúng ta cũng không lạ lắm gì khi mà hầu hết những tác phẩm thi ca kinh điển của những bậc đại nho đều ca tụng và nâng lễ nghĩa lên thành một đức tính, tương đương với tam tông tứ đức, đôi khi lại còn hơn thế nữa. Nguyễn Du coi lễ như là quy tắc, trong khi Nguyễn Đình Chiểu lấy chữ lễ làm nòng cốt của nền tư tưởng đạo đức. Trong Lục Vân Tiên, cụ đồ họ Nguyễn nhắc đi nhắc lại không biết mệt cái chữ lễ mà cụ coi như là khuôn vàng thước ngọc đo cái giá trị làm người. Nói một cách khác, nhà thi sĩ mù lòa chất phác này đồng nghĩa lễ với luân thường đạo lý, và thường thì coi lễ như là nền tảng của đạo đức. Qua câu thơ "Thôi thôi, ngồi đó chớ ra. Nàng là phận gái ta là phận trai", ta nhận thấy một cách rõ ràng là cụ đồ họ Nguyễn đã đồng hóa lễ trong việc đối xử giữa trai - gái với quy luật "nam nữ thọ thọ bất thân" của thời Hán. Thực ra, cụ đồ Chiểu đã phản ánh cái tâm thức chung coi lễ không khác chi là quy luật của người bình dân Việt: "Cá không ăn muối cá ươn – Con không giữ lễ (nghe mẹ) trăm đường con hư" mà thôi. Thế nên,

"tiên học lễ, hậu học văn" đã trở thành một quy tắc tất yếu, suy diễn từ lối nhìn bình dân như vậy.

Lối suy tư coi lễ là lẽ luật có phải là lối suy tư đại biểu duy nhất của Việt Nho hay không, đây là một điểm đáng được tranh luận. Theo thiển kiến của chúng tôi, quan niệm này chỉ đúng được phần nào, bởi lẽ câu hỏi quan trọng hơn nằm ở sau, đó là, nếu lễ là quy luật, thì đó là quy luật gì? Nếu nó chỉ là pháp luật, hình luật, thì lễ chưa phản ánh được cái lễ nghĩa của người Việt, nhưng nếu lễ là quy luật sống, thì nó mới thực là lễ nghĩa.

Như mọi người đều thấy, ngay từ thời thơ ấu, chúng ta đã được đào tạo phải giữ đạo nghĩa, mà đạo nghĩa thường không phải chỉ khác hơn là chính lễ nghĩa. Lễ phép, lễ độ, lễ nghĩa, lễ nghi, lễ phục... là những quan niệm, hay nói đúng hơn là những quy luật (codes), những cách thế (manners), những biểu tượng (expressive symbols), những chuẩn mực (criteria) đo lường con người Việt. Chúng ăn sâu vào trong tâm não, chúng nằm chặt trong mạch máu, đến độ chúng ta đồng hóa lễ với giá trị, với nền đạo đức, và với tất cả cuộc sống của người Việt. Chúng ta đánh giá một người, một phụ nữ, một quan chức, một giáo chức và ngay cả một người học sinh tùy theo hành vi lễ độ, lễ phép của họ. Ta xem họ có giữ lễ và hành vi, ngôn ngữ, cách xử thế của họ có đúng lễ hay không: cha phải ra cha, con phải ra con, thầy phải ra thầy, trò phải ra trò. Chúng ta kính trọng một người nào đó cũng là vì họ giữ lễ giữ nghĩa. Chúng ta coi thường những người "vô lễ", "vô phép, vô tắc", "vô lương", những kẻ "bất nghĩa", "bất tín", "bất trung", "bất hiếu", "bất nhân", những người mà ta thường đùa cợt cho là người không ra người, ngợm không ra ngợm.

Văn mẫu nghị luận xã hội về câu tục ngữ: Tiên học lễ Hậu học văn chọn lọc mẫu 5

Từ ngàn đời nay, dân tộc Việt Nam ta luôn được biết đến với truyền thống đề cao đạo đức, lễ nghi để trở thành những người có văn hóa, đạo đức. Trải qua thời gian, lời nhắc nhở về nếp sống ấy đã được ông cha ta gửi gắm cho thế hệ sau vào trong những câu tục ngữ, thành ngữ. Và câu tục ngữ "Tiên học lễ, hậu học văn" là một trong số đó. Tìm hiểu về câu tục ngữ sẽ mang đến cho chúng ta bài học sâu sắc về cách ứng xử trong cuộc sống.

Có thể thấy, câu tục ngữ "Tiên học lễ, hậu học văn" là câu tục ngữ gần gũi, quen thuộc với tất cả mọi người, Vậy nên hiểu câu tục ngữ này như thế nào? Trước hết, "lễ" chính là lễ nghĩa, là phép tắc, thể hiện ở cách ứng xử có văn hóa, có đạo đức, biết trước biết sau, biết kính trên, nhường dưới của con người. Còn "văn" chính là văn hóa, văn chương hay nói rộng ra nó chính là vốn sống, vốn hiểu biết, kỹ năng

của con người, giúp mỗi người có thể tham gia các kì thi và đỗ đạt. Từ cách hiểu đó có thể thấy, câu tục ngữ "Tiên học lễ, hậu học văn" muốn khuyên mỗi người việc trước tiên cần phải học đó chính là lễ nghi, là những chuẩn mực đạo đức rồi sau đó mới học văn hóa, mở rộng kiến thức, vốn hiểu biết, vốn sống của mình.

Câu tục ngữ đã nêu ra một bài học đúng đắn, có giá trị và ý nghĩa to lớn đối với mỗi người. Trong cuộc sống, lễ nghi, đạo đức luôn có vai trò quan trọng hàng đầu, là yếu tố đầu tiên mà mỗi người được dạy dỗ, được học tập trước khi tiếp thu những kiến thức sách vở. Có thể dễ dàng nhận thấy, trước khi cấp sách đến trường học chữ với những phép toán, những bài văn để mở rộng vốn kiến thức hiểu biết chúng ta đã được học lễ nghi, phép tắc. Những lễ nghi, phép tắc ấy chính là lễ nghi với ông bà, với cha mẹ, với những người xung quanh. Nó được biểu hiện ra như khi gặp người lớn tuổi thì phải chào, nói chuyện với người hơn tuổi thì phải thưa,....

Đạo đức, lễ nghĩa, cách ứng xử là bài học trước tiên mà mỗi người phải học, phải rèn luyện bởi chúng là những yếu tố có vai trò quan trọng hàng đầu trong cuộc sống. Đạo đức, lễ nghi là một trong số những yếu tố quyết định đến thái độ học tập và kết quả của mỗi con người bởi lẽ những người có đạo đức, lễ nghi sẽ biết suy nghĩ trước khi hành động. Cùng với đó, những người có đạo đức, lễ nghi sẽ biết cách sử dụng kiến thức của mình vào những mục đích tốt đẹp, phù hợp, không đi ngược lại những chuẩn mực văn hóa, đạo đức của truyền thống dân tộc. Chính bởi lẽ đó những việc làm của họ sẽ mang đến hiệu quả cao hơn và họ luôn nhận được sự yêu mến, kính trọng của những người xung quanh. Song, nếu chúng ta chỉ chăm chú vào học kiến thức, trở thành những con người tài giỏi nhưng lại thiếu đi đạo đức, không biết cách ứng xử phù hợp với những người xung quanh thì tất yếu sẽ không nhận được sự yêu mến của người khác, đồng thời nó cũng sẽ biến ta thành con người thủ đoạn, bởi như Bác Hồ từng nói "Có tài mà không có đức là người vô dụng".

Như vậy, câu tục ngữ đã mang đến cho chúng ta bài học có giá trị sâu sắc và to lớn trong mọi thời đại. Mỗi người cần biết những quy tắc, chuẩn mực đạo đức xã hội trước khi học văn hóa, mở rộng kiến thức. Tuy nhiên, không nên chỉ chăm chú vào một vấn đề mà quên đi những yếu tố khác. Phải vừa cố gắng rèn luyện đạo đức vừa không ngừng học hỏi để có thể mở mang tri thức, vốn hiểu biết của bản thân mình. Trong cuộc sống ngày nay, có nhiều người chỉ chăm chú vào học tập để đạt được điểm cao mà quên đi rèn luyện đạo đức, cách ứng xử, luôn nói tục, chửi bậy. Thật đáng lên án, chê trách trước những con người có hành động như thế. Là học sinh đang ngồi trên ghế nhà trường, mỗi chúng ta cần phải có ý thức tự giác, nhận thức rõ tầm quan trọng của việc rèn luyện đạo đức, cách ứng xử với việc học tập, mở mang kiến thức để trở thành người toàn diện, có ích cho gia đình, xã hội.

Câu tục ngữ đã mang đến cho chúng ta những bài học có giá trị to lớn, ý nghĩa đối với mỗi người trong mọi thời đại. Vì vậy, chúng ta phải không ngừng cố gắng rèn luyện đạo đức và học tập để trở thành người có ích.

Bài làm văn mẫu 10 nghị luận xã hội về câu tục ngữ: Tiên học lễ Hậu học văn mẫu 6

Từ bao đời nay, ông cha ta luôn nêu cao và giữ gìn truyền thống đạo đức của dân tộc. Bao giờ mọi người cũng xử sự với nhau bằng lễ nghĩa, xem lễ nghĩa là bài học hàng đầu đối với con người. Ngay từ lúc còn bé thơ, chúng ta cũng luôn được cha mẹ dạy dỗ và nhắc nhở ta phải nắm lòng câu tục ngữ: "Tiên học lễ, hậu học văn". Trải qua mấy nghìn năm văn hiến, câu tục ngữ vẫn luôn có giá trị, luôn là bài học quý đối với chúng ta.

Quả thật, học lễ nghĩa đầu tiên là thực sự cần thiết. Chính vì vậy mà từ thuở còn nằm nôi, chúng ta đã được các bà mẹ dạy lễ nghĩa qua từng lời ru qua những câu hát trong dân gian đúc kết bao truyền thống đạo đức to lớn lên một chút, chúng ta lại được cha mẹ hướng dẫn cho cách xử những điều đơn giản nhất, chẳng hạn lời cảm ơn sau khi được cho quà xin lỗi khi bị vi phạm, dạ thưa với người lớn tuổi, đi phải thưa, về phải trình. Rõ ràng lễ nghĩa đạo lý hầu như đã thấm nhuần trong nhận thức của chúng ta từ lúc chưa bước chân đến trường. Đến khi đi học, song song với tiếp thu kiến thức, ta cũng vẫn được thầy cô giáo dạy lễ nghĩa, đạo đức kính yêu những người thân, quý mến gần gũi bạn bè, giúp đỡ nhau khó khăn hoạn nạn. Như vậy ở môi trường nào, đạo lý cũng đóng vai trò chủ đạo và có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Một đứa con ở nhà không nghe lời vô phép, bất hiếu thì không thể nào trở thành một học sinh tốt và chắc sau này cũng không thể nào là một công dân có ích cho mai sau. Nếu như ai cũng xem thường phép tắc, trật tự thì trước hết, gia đình ấy cũng sẽ mất kỉ luật, không còn kỉ cương, nề nếp. Gia đình là một tế bào của xã hội, gia như thế thì xã hội sẽ rối loạn. Xã hội rối loạn hỗn độn thì không thể nào văn minh tiên bộ. Cuối cùng là cảnh đất nước thua kém, sa sút mãi không thôi, học đạo lý không bao giờ cũ, cũng không bao giờ hết. Học kiến thức văn ta có thể học mười năm, hai mươi năm. Nhưng học làm người có khi suốt cuộc đời ta vẫn chưa học hết. Chính vì vậy, câu tục ngữ là một lời dạy đồng thời cũng là lời cảnh tỉnh vô cùng đúng đắn đối với tất cả chúng ta.

Nhưng thực tế có khi lại khác, bởi đâu phải ai cũng hiểu và thực hiện như thế. Lời dạy vô cùng thiết thực vậy mà đã có một thời chúng ta bỏ quên, không để ý đến. Đạo đức, lễ nghĩa là nền tảng xây dựng xã hội tốt đẹp. Chúng ta không xem trọng cho nên kết quả dẫn đến tình trạng đạo đức thanh thiếu niên học sinh chúng ta càng lúc càng đi xuống. Thực tế đã có xảy ra bao chuyện trò đánh thầy, con đánh cha mẹ, bè bạn đâm chém giết chóc lẫn nhau. Đáng chê trách hơn là những người xem

nhẹ đạo đức, coi thường bài học làm người. Họ chỉ lo học vun đắp kiến thức cho bản thân mà không chú ý rèn luyện đạo đức. Họ quên rằng đâu chắc hẳn cứ học giỏi là có đạo đức, phẩm chất cao đẹp, được người đời ngưỡng vọng. Những người dù thất học mà biết giữ lễ nghĩa, đạo đức còn đáng quý hơn kẻ học rộng hiểu cao mà thất đức, vô nhân đạo gấp bội phần. Nêu rõ vấn đề, mỗi người chúng ta cần phải có hướng đi cụ thể: "Lễ" hôm nay chỉ có lễ nghĩa đạo đức đơn thuần mà nó còn phát triển cao hơn thành tình yêu thương gắn bó với quê hương đất nước, lòng hi sinh cao cả đối với nhân dân. Chúng ta ai ai cũng mong muốn trở thành người công dân tốt, đóng góp nhiều nhất cho xã hội. Muốn trở thành người công dân tốt, chúng ta cần thiết phải có nề nếp đạo đức. Muốn được như thế thì ngay từ bây giờ chúng ta phải ra công rèn luyện tu dưỡng đạo đức bản thân. Ở mọi hoàn cảnh chúng ta cần ghi nhớ trong tim lời dạy quý báu "Tiên học lễ, hậu học văn".

Tóm lại, đạo đức con người là cái đáng quý nhất, đáng trân trọng nhất. Cho nên bài học làm người bao giờ cũng là bài học đầu tiên, bài học phải học suốt cuộc đời cho tất cả mọi người. Để phấn đấu trở thành công dân tốt, hôm nay cạnh "Tiên học lễ, hậu học văn", chúng ta cần ghi nhớ thêm lời Bác dạy: Có tài mà không có đức là người vô dụng, có đức mà không có tài làm việc gì cũng khó".